

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 „ — „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egy hóra 1 „ — „
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:
 Széchenyi-utca 1762. sz.

Kiadóhivatal:
 Széchenyi-utca 1761. sz.

Hirdetések a legmérsé-
 keltebb árszámítás mel-
 lett vétetnek fel.

Közjogi találmányok.

Debreczen, április 13.

(—s.) A sok elmégesedett vita és herce-hurca után, melyet a klerikális körök a kormány egyházpolitikai programjával szemben provokativé előjdztek, Csáky Albin grófnak alapos, tiszta és meggyőző beszéde oly jótékonyan hatott az elmékre, mint a forró tikkasztó időben keletkezett s porfelhőket kavaró szélvész után az egyenletes csendes országos eső, melyet sárvány és napfény követ.

Csáky beszéde eloszlattott mindenféle kételyeket és félremagyarázásokat és megvilágította a helyzetet a maga valóságában. E világítás mellett kitűnt az, hogy az állam és egyház között ma már kihelyezett ellentétnek kiindulásul nem a kormány februáriusi rendelete szolgált, hanem ellenkezőleg a főpapságnak azon eljárása, mely szerre egyszerre dogmatikus okokból vonatkozott az 1868-iki válás egyenjogusági törvény végrehajtását respektálni, noha az e len 15 éven keresztül a legcsekélyebb aggálya sem volt, sőt inkább annak fogatosítására az alsó papságot, amennyiben szükség merült föl, a Csáky Albin gróf által produkált adatok szerint utasította is.

Ezeknek hallatára egyszerre tisztán láthatott mindenki s joggal kérdezte, hogy micsoda komoly dogmatikus okok lehetnek azok, melyek 15 év után merülnek föl?

Igy vagyunk avval a nemzeti politikával is, melyet az u. n. nemzeti párt

legújabb idő óta nemzeti zászlójára programul fölirt. Több, mint husz éven keresztül senkinek sem jutott eszébe a közjogi kiegyezésen, melyet Deák és Andrássy állandó és maradandó alapnak megalkottak, változtatni: s most egyszerre előáll 60—70 ember, kik önmagukat a nemzeti párt tetszetős nevével felruhazzák, mintha bizony csakis ők volnának a nemzeti politika egyedül hivatott tényezői és harcosai, (szomorú volna!) és mindenféle új értelmezéseket magyaráznak bele a 67-es törvényekbe, melyeknek alapján a közjogi kiegyezést, — amint ők mondják — fejleszteni, ki szélesíteni, valójában azonban megváltoztatni akarják.

Hát tisztelt uraim, ha önöknek csakugyan igazuk van s az ön nemzeti kívánságaik bele illeszthetők a fennálló törvényes alap keretébe, akkor joggal szemrehányással illetjük önöket, amért önök több, mint husz évig szót nem emeltek a miatt, hogy a haza veszedelmes közjogi helyzetben leledzik.

Ez a szemrehányás azonban nem illeti meg önöket, mert önök nem oly hazafiatlanok, hogy ily nagy kötelesség mulasztásba estek volna. De nemcsak önök, hanem mások is vannak, kik a hazának érdekeit szívükön viselik, s ezek sem, senki sem találta a közjogi helyzetet hiánycsnak vagy veszedelmesnek.

Önök a hibába most estek bele, midőn közjogi sére meket gondoltak ki csak azért, hogy ellenzéki pártállásuknak m-s terséges alapot konstruáljanak, mert annak a természetes alapja elenyészett. S

önök elég utilitáriusok voltak ennek megteremtése végett olyan módokhoz és eszközökhöz nyúni, melyek nagyon alkalmasak a nemzeti chauvinizmusnak és hisúsznak hizelegni s ez által önök ek olcsó népszerűséget szerezni.

Vannak azonban komolyabb politikuskok az országban, kik nemcsak a népszerűségnek hatás-vadászai, mint önök, hanem a fennálló törvényes állapotoknak szigorú őrei, kiknek van erkölcsi bátorságuk a törvény mellett népszerűség ellen is állást foglalni, s ezek a komoly politikuskok szerencsére sokkal többen vannak 60—70-nél, ug v, hogy az önök erőlködése mindig kárba fog veszni.

— **Országgyűlés.** (Ápr. 13.) A honvédelmi miniszterium tárczáját ma végleg letárgyalták. V ta már csak a 48-as honvédek segélyezésének tételénél volt. Kovách József, Apponyi Albert gróf, Beóthy Akos s Hefli Ignác a budgetbe fölvetett tételt emelni javasolták s részben e javaslatot a pénzügyi bizottsághoz kívánták utasíttatni. Wekerle Sándor miniszterelnök megmagyarázta, hogy mielőtt a honvédegyezés rendszerét nem reformálják, mely most folyamatban van, addig czélszerűtlen a segélyösszeg emelése. Harkányi Frigyes, Hegedüs Sándor és Péchy Tamás ugyane szempont mellett hoztak fel nyomós argumentumokat, s a ház bele is nyugodott a miniszterelnök nyilatkozatába. Midőn a honvédelmi tárczát letárgyalták, Fejérváry Géza brt tüntetőleg lelkesen megéljenezte a szabadelvű párt. A pénzügyminiszterium költségvetésének tárgyalására került ezután a sor. Hegedüs Sándor a vitát rövid beszéddel vezette be, a melyben kiemelte Wekerle pénzügyi politikájának kiválóbb momentumait, a melyek e budgetben visszatükröződnek Molnár József, Makfalvay Géza és Dézsi Zoltán szólaltak fel, s ezután a vita folytatását holnapra halasztották.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A jövő század tudománya.

Ha majd századunk végén „zárlat“ készül az emberi szellem nagy haladásának munkájáról némileg zavarni fogja büszkeségünket az elért fényes eredmény felett az a gondolat, hogy egy tekintetben tudásunk olyan nagyon csekély még ma is: a saját magunk ismeretében.

Az emberi elme immár bejárta a világegyetemet minden zegér-zugát, elhatolt a végtelen nagynak és végtelen kicsinynek rejtekei e, kikutatta a mindenséget összetartó erők nyitját megismerte a teremtés multját és jövőjét. — a szélső határokat természetesen kivéve — szóval csodákat mivel a tudás vágyának kielégítésében, — csak egyről látszott megfelekedezni, önmagától.

Bizonyára nem szerénységéből.

A szerénység nem tartozik az ember alapösztönei közé. Inkább az ellenkezőt állíthatnók. De mire is jutottunk volna, ha Eva szerénységéből nem hallgat a kigyóra és Adám nem Évára? . . .

Spenséggel az önzés hatalmas ösztöne akadályozza az embert az enmagába való visszatekintésben. Egyéniségét érvényesíteni, ki-

félé működésbe hozni, ez a velünk született rugója lelkünknek, készlet a világ minden dolgával foglalkozni, csak a magunkéval nem. — Ezért szeretünk a mások háza előtt söpörni és ezért keressük a mások szemében a saátát, — de ezért is számíthatjuk a csillagok mozgását és kutatjuk a Mars lakóit, még mielőtt a magunk lelkébe pillantani csak eszünkbe is jutott volna.

*

Az 1892. év nyarán gyűlt össze Londonban az első „Lélektani kongresszus“, hogy megállaptsa az emberi lelket kutató vizsgálódás módszereit.

Európa kiváló természettudósainak és bölcselőinek egész serege jelent meg az angol fővárosban, nem hogy lélektani buvárlatok eredményéből vonjon le tanulságokat, nem hogy elki életünk mivoltáról állaptsion meg törvényeket vagy legalább feltevéseket, — hanem hogy megbeszélje miképen, milyen módokkal fogjanak hozzá az emberi lélek jelenségeinek megfigyeléséhez.

Voltakép mi történik bennünk, midőn érezünk, gondolkozunk, cselekszünk? Hogyan történik mindez, szervezetünk mely részei működnek közre, milyen formái, törvényei, szabályai vannak e testi-lelki összeműködésnek van-e egyáltalában testi lelki együttműködés? — Ezek a nagy kérdések, melyekbe egyszerre bele sem lehet fogni.

Fel kell őket bontani elemi kérdésekre. De milyenekre bontsuk? Hol kezdjük kutatásainkat, a lelki mozaiknál, vagy azoknál a testi jelenségeknél, melyekhez látszólag rúzódnak?

Ime a londoni kongresszus tárgyalásainak alapproblémái Talán még világosabban látjuk majd elemi voltukat egy példán.

Kérdés, meghatározható-e egy érzésnek, egy gondolatnak az időtartama, egyáltalában kerül-e mérhető időbe, míg valamit megérezünk vagy valami gondolatot felfogunk? Ez irányban már történt vizsgálódás és kitűnt, hogy a gondolat nem bír villám gyorsaságával mint azelőtt hitték, ez a kép helytelen és félre kell tenni egyszer s mindenkorra A gondolat egy aránylag lassan lefolyó jelenség lassabb, mint a villamos áram és még lassabb a fényénél is. Mindig több századrész másodpercig tart. Ha minden áron képes beszéddel akarnánk élni, mondhatnók, a gondolat gyorsasága olyan nagy mint a gyorsvonat mozdonyáé, vagy mint a sas röptéé.

Ezt az eredményt a pontos kísérletek nagy száma állapította meg, ez már nem pusztá hozzávetés vagy elmés kombináció, mint a régi tudományban divatos volt.

*

Ilyen kísérlet például a következő: Egy megbízható, arra való embert teljesen sötét szo-

— **A protestáns egyház szerepe.** A dunántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlését követő banketten E ö t v ő s Károly érdekes, eljenzésektől sűrűn megszakított beszédet mondott a magyar protestáns egyházak szerepéről az egyházpolitikai viszonyokkal szemben. Ma a protestánsizmusnak — úgy mond — egy nagy missziója van, mely napjaink véleményáramlatában egy kissé átalakult, módosult, talán növekedett, talán nemesbedett és ezen misszió nem abból áll, ami az ő történelmi missziója, hogy harcoljon: ezen misszió most épp az ellenkező és ez az, hogy nyugodtan nézzék végig a küzdelemt (Elénk helyeslés és tetszés.) Amióta a reformáció maga nagy világtörténelmi feladatának teljesítésére a történet színpadán megjelent és hazánkban is elterjedt, ma van a második alkalma, az első 102 esztendő előtt volt — ma van a második alkalom, a mikor az alkotmány védelme az állam kormányzatának védelme és protestáns érdek azonos volt. De ebben a küzdelemben ami egyháznaknak részt venni nem szabad, mert nem szűkség; mert az állam és annak kormánya, a politikai pártok nemesebben érző és gondolkozó férfiai, pártkülönbség nélkül, védelmezik azt, amit századokon keresztül a protestáns egyház férfainak, hőseinek és vértanúinak kellett védelmezni. — Ebben a küzdelemben nemcsak az állam érdeke nemcsak minden pártnak nemesebb férfiai, de a katolikus egyház magyar hívőinek is óriási, rengeteg többsége velünk küzd, és annak a római katolikus egyház magyar többségének mind bölcsességében, mind hazafiágában tökéletesen biznunk lehet és biznunk kell. Azért tehát a magyar református egyház éljen nyugodtan, miként a vén sas, mely századok óta él már s viharokban megedződött, sok tolla hiányzik, de még mindig ősi erényben áll, ha kell újabb küzdelemre készen a szikla tetején. Hiába vijongnak körülötte bizonyos teke madarak, ő a sziklán meg nem mozdul, mert ő ezen a magaslaton a harcot elkezdni szükségesnek nem látja, mert tudja, hogy azt a sziklát megmozdítani a teke madarak képesek nem lesznek. És a szikla a magyar alkotmány a törvény, a magyar nemzet szabadság szeretete és a magyar protestánsizmus erőszete. Ezen nyugodtan ülhet, a vén sas és nyugodtan várhatja a küzdelem végét.

— **Belföldi hírek.** (A ház munkarendjéről) a „Pol. Korr.” azt írja, hogy a budgetet a hónap végéig valószínűleg elintézik. A kormány mindenestre várja a költségvetésnek a főrendiházban való megszavazását is, mielőtt újabb törvényjavaslatokkal lépne a ház

elő. Ez esetben sem fog többet elérni annál, hogy az egyházpolitikai javaslatok az illető bizottságok elé utasítsanak; e javaslatoknak az ősznél korábban való tárgyalásáról le kell mondan. A budget után a Tisza-szabályozás, több fontos igazságügyi javaslat és az 1891-iki zárszámadások kerülnek sorra, amelyek teljesen igénybe veszik a Ház munkaidőjét a delegációk összehívásáig. — (Uj a l i s p á n.) Beszterce-naszód megye gróf Lázár Istvánt alispánná választotta. (K o s s u t h a z a r a d i a k h o z.) Kozma Andor, aki Kossuthnál járt, levelet írt Ternajgo aradi gyógyszerésznek, hírül adván, hogy az utóbbi időben Kossuth gyöngéledett. Aradiaknak azt üzeni, nagyon helyes, hogy Arad ereklumzeumot csinál, de azért az országos muzeumnak Budapesten kell lenni. — (A n e m z e t B a r o s s n a k.) Baross Gábor szoborra a gyűjtést befejezték, mintegy 80,000 frttal.

— **Külföldi hírek.** (P e r u b a n) zavargások folynak. A főkelők 23 óráig ostromolták a kormányzó palotáját. Sok halál történt. — (V á r o s o k p u s z t u l á s a) Kansas, Jova és Nebraska, Missouri államokban iszonyú ciklon több várost teljesen elpusztított. Témérdek emberhalál volt.

Még nem késő.

— A tanítói fizetések rendezése. —

Az országgyűlésnek idestova napirendre kerülő tárgyai közt a polgári házasságon kívül alig van tárgya, mely a társadalmat jobban érdekelhetné, mint a tanítói fizetések kérdése.

A tanítószág azt kérte az államkormánytól, hogy 600 frt minimális fizetésben és ötöd-éves fizetési pótlékban részesüljön minden okleveles tanító.

Az orsz. közoktatási tanács kimutatása szerint az államnak (?) ez mintegy 4 millió kiadási emelkedést okozna.

Nem kívánjuk részletezni ama módozatot, mely az illetékes egyéneket e magas számhoz juttatta, hanem csodálkozásunkat kell kifejezni a felett, hogy mikor a hivatalosok és más alkalmazottak fizetésrendezéséről volt szó: akkor soha sem hangoztatták oly elszörnyedéssel a végösszegeket, mint épen a tanítóknál!

Hát tehát a magyar tanítószág arról, hogy soraiban ezek és ezek 300 frtnál kevesebb fizetésen nyomorognak? És tehát az egyes tanító arról, hogy ezer meg ezer tanítóra van szükség?

Adjunk hát az Istennek, hogy nemzetünk szaporodása egy-egy újabb iskola állítását teszi szükségessé!

bában egy asztal mellé ültetünk. Kezét egy asztalon elhelyezett villamos vezeték gombjára illesztjük azzal a meghagyással, hogy mihelyt egy megállapított hangot, például csengtyüt hall, a gombot nyomja meg. Ha már most elég pontos eszközeink vannak arra, hogy a csengtyű első hangja és az illető egyén által adott villamos jelzés között letolyt időt megmérjük, megkapjuk azt az időtartamot, mely szükséges volt, hogy a hallott hang érzésé, az érzés a jeladás gondolatává és a gondolat a kézizmok mozgásának akaratává változzék. Mint látjuk a kísérlet elég egyszerű és mégis már összetett lelki tevékenységre vonatkozik. — Csengtyűhangot hallani és az új rögtön egyet billenteni, — ez nem valami nagy dolog. És mégis aránylag nagy idő kell hozzá: tizenkét századrész másodperc. Azt se hiszjük, hogy olyan könnyű volt ezt tudományos pontossággal megállapítani. Mert először is végtelenül érzékeny, finom mérő eszközökre volt szükség. És talán azért is kellett a tudománynak e század végéig várni, mert ilyen eszközöket csak mostanában tudnak készíteni. De az egyének, kivel e kísérletet végzik szintén megbízhatónak kell lenni, hogy az eredmény tudományos értékkel bírjon. Azért legkevesebb hat hónapos gyakorlatnak vetik előbb alá, és aztán is csak több ezernyi kísérlet után mondják ki a számbeli eredményt.

Hasonló módon állapították meg azt is, mennyi ideig tart, míg bizonyos mennyiségű tár-

gyat meg tudnak számlálni, míg valamely színnek a nevét meg tudjuk mondani, míg következtetést tudunk vonni. A sötét szobában ülő egyének például színes fényfoltok jelennek meg, addig tart, míg meg tudja egymástól különböztetni. Vagy számokat kiáltanak be hozzá, meddig tart míg összeadja, vagy sorozza.

Igy építik fel a jövő lélektudományt, egyik a apvető részét, a lélekmérés tudományát, a psychometriát.

Egy másik ilyen alapköve az emelendő épületnek a lélek természettana, a psychophy-zika. Ez is mérésekkel foglalkozik, de más irányban. Számbeli viszonyt keres érzéseink és okozói között. Azt keresi például, hogy ha kezében tíz kilónyi súlyt tartok, mennyit szükséges hozzá adni, hogy a súly növekedését megérezem. Mert egy milligrammot, sőt egy gram-mot hozzátéve, még nem érzek semmit. Vagy hány gyertyát kell egy több gázlánggal világított teremben meggyújtani, hogy szemünk a világosság növekedését észrevegye.

Hasonló jelenségeket tapasztalhatunk magasabb lelki működések körében. Akit nagy csapással sújtott a sors, az apróbb bajokat meg sem érez, vagy, amint mondani szokás, Rothschildnak egy közönséges főnyeremény nem igen szerez mély örömet.

De természetesen a bonyolódottabb lelki

Most tehát a tanítókat az fenyegeti, hogy mivel sokan vannak, hát egy sem fog részesülni a kért és remélt jobb sorsban, legfeljebb a 300 frton aluli fizetésűek ha nyernek valamit.

Hozzá még egy téves feltevés közd láb-rakapni, különösen a központon és befolyásos egyének közt. Az ugyanis, hogy a tanító mel-lékkeresetekkel biztosítsa megélhetését.

Tévesnek és helytelennek kell mondanuk ezt az eszmét, mert hiszen ha a tanítók nem szentelhetik egész erejüket és idejüket az iskolának: annak a káros következményeit a társadalom fogja elszenvedni.

A tanítók azt megtehetik, hogy privát munkákat vállalnak; gondalkodással, kéziiparral vagy egyéb foglalkozással, az ő rájuk hasznos is lehet, de a megosztott erő nem fog az-tan az iskolában olyan eredményt elérni, mint kellene.

Es a bajt az növeli, hogy tanításban ez az különbség nem fog meglátszani a laikus előtt. A lezckéket a gyermekek jól elvégezhetik, de az értelmi képzés, a tanítás legfontosabb kelléke, hátramaradhat a nélkül, hogy a tanítót vádolni lehetne. A tanító munkája csak úgy üdvös, ha egész erővel, lelkes buzgósággal és kedvvel hajtatik végre. Ha a tanítókat a silány anyagi helyzet által elkedvetlenítjük, vagy őket a tanításon kívül egyéb munkára utaljuk, ne csodálkozzunk rajta, ha a pályájok iránti lelkesedésük lelohad, ha az anyagi bajok őket elkedvetlenítik s utóvégre csak a kötelező gépi munkát végzik el.

Jutott-e valaha valakinek eszébe azt kívánni, hogy a járásbírók vagy törvényszéki tisztviselők hivataluk mellett suszterséget, kocsárfontást, ügynökséget vagy handlőszágot viseljenek a megélhetés czéljából?

Ugyebár szinte nevetséges kívánság! A tanítókat pedig efféle mellékkeresetre kezdik utalni.

Kiszámíthatatlan kár és baj forrása lehet a tanítók hovatovább terjedő elégedetlensége, mely a méltatlan semmibevevés miatt már már az elkeseredésig fokozódik.

Valóban eljött az ideje, hogy a társadalom vegye kezébe ezt az ügyet, valóban nagyon kívánatos, hogy minden családfo latba vessen erkölcsi súlyát s igyekezzék odahatni, hogy mint a polgári házasság kérdését a társadalom magáé vá tette: úgy a tanítók érdekében is iskolaszékek, községi és megyei hatóságok rábírní igyekezzenek az orsz. képviselőket, hogy a tanítók kérvénye szerint a 600 frt fizetési minimumot és ötödéves pótlékot elfogadják.

Jelenségek törvényeit csak a távol jövőben állapíthatják majd meg, midőn ama elemi tünetm-nyeket teljességben ismerjük majd.

*

E kevés példából talán világos, hogy lelki életünket lehet kísérletek tárgyává tenni és csak e kísérletektől várhatjuk a tudományos lélektan felépítését.

Ami eddig e téren történt, inkább bölcséleti fejtegetések többé vagy kevésbé elmés és találó hozzászólásai meg kombinációi, melyek tudományos értékkel csak ritkán bírnak és akkor is inkább véletlenségből. A pusztán önmegfigyelés eltalálhatja az igazságot, de nem keresheti avval a bizottsággal, mely yel a tudományos kísérlet teszi.

*

Lélektani kísérletek czéljára laboratoriu-mokat, valóságos „kísérleti állomásokat” rendeztek be a német, francia, angol, olasz és főleg az amerikai egyetemekkel kapcsolatban. Irigylésre méltó bőkezűségben vetekednek az illető kormányok, midőn ez intézetekről van szó.

De nem pusztán kísérletek utján törté-nik körülbelül két évtized óta a lelki élet vizsgálása.

Egy másik módszer az úgynevezett statisztikai módszer, mely érdekes voltában méltó vetélytára az előbbinek, bár tudományos

— **A tisztviselőtelep** létesítése tárgyában a tisztviselők önszervező egyesülete által véleményadással megbízott igazgató választmány közelebb hosszasan foglalkozott ezen ügygyel. Az eszmecsere különösen a telep helyének megválasztása körül forgott. Némelyek a Kádas- és Miklós utca végén a régi kórház körül elterülő üres térséget tartották legalkalmasabbnak, mint amely közvetlenül a város alatt fekszik s közel a hivatalokhoz, iskolához és piacához. A többség azonban a Ghilányi laktanyán túl a Boldogfalvai kert és a m. pécsi országút között eső területeket pártolta. Mindkét terület a város tulajdona lévén, könnyebben és olcsóbban vélik megszerezhetni. Ki is küldtek egy szűkebb körű bizottságot, hogy ezen terület megszerzésére és ára felől a városbázán puhatolozzék, esetleg más alkalmasnak látszó helyeket is szemeljen ki. E bizottság tagjai Miskolczy Jenő, Lengyel Imre, Harmath Gergely és Pápay János.

— **Gazdasági tudósító.** Berger Vilmos debreczeni lakost, a b.-ujváros-pusztai újkerti gazdaság bérletjét, jeles fiatal gazdát, Hajdúvármegye b.-ujvárosi járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg a földművelésügyi miniszter.

— **A régi betyár világ** romantikájára emlékeztető esemény történt közelebb Dorogon. Pajna György és testvére, módos agglégények kinn laknak a tanyán, gyönyörködve saját tenyésztésű szép lovaikban. — Annyira a lónak élnek, hogy a szobájok ajtaja is az istállóba nyílik. Mégis egy éjjel egy lókötő ellopta két legszebb lovukat. A tolvajlást bejelentették a főszolgabíróknál. Néhány nap múlva Ferenczy Elek olvassa a rendőri körözések között, — hogy Kecskeméten két lovat foglaltak le egy lókötőtől. A két ló leírása teljesen ráillett a Pajnaék lovaire. Csakugyan a Kecskemétre utazott Pajna György a két bitang lóban fölismerte a saját lovait. A lovak a tolvajlás után harmadnapra már Kecskeméten voltak.

— **Uj számtiszt a városbázán,** Visky Sándor szabadságon lévő honvédfőhadnagy, kit gróf Dégenfeld József főispán most nevezett ki ideiglenes minőségben számtisztá a városbázán, tegnap délelőtt tette le a hivatali esküt a tanács előtt. Az új számtiszt ápr. 15-én foglalja el állását.

— **A debreczeni tornaegylet** választmánya tegnap este 6 órakor ülést tartott. Az elnöklő Nagy Ferenczen kívül megjelentek az ülésen Dr. Orbán József, titkár Dr. Kenéz Gyula, Dr. Csikós Sándor orvosok, K. Tóth Sándor, Megyaszi Miklós, Marton Imre Bakos Kálmán, Dr. Nagy Kálmán, Baltazar Dezső vál. tagok. Az első tárgy az áldozó esztörtökön rendezendő távgyaloglás volt. Többféle propositio után megállapodtak abban, hogy az indulás B. Ujvárosról áldozó esztörtökön reggel 5 órakor történjen s a Hortobágyon keresztül teendő gyaloglás után a végpont Tiszafüreden legyen. A verseny költségeinek fedezésére az egylet gyűjtőívét boesát ki tagjai között. Az ülés második tárgya a nagy torna-ünnepély ügye volt. Ennek idejűl ez évi június hó 3-át határozták meg. Az idevonatkozó propositiók elkészítésével megbízták Könyves Tóth Sándor, Medgyaszai Miklós, Király Gyula, dr. Nagy Kálmán és Baltazar Dezső. — Végül a Jókai ünnepély rendező bizottságába a debreczeni torna-egylet a maga részéről Nagy Ferencz elnököt és Bekény Péter alelnököt nevezte meg. Az érdekes ülés 7 órakor véget ért.

— **A kaszinó közgyűlést** ápril. 16-dikáról bizonytalan időre elhalasztották. Az új határnapot vasárnap állapítja meg a választmány valószínűleg ápril. 13-dikára.

— **A számszámvetések,** talányok és egyéb megfejteni valók mindenestire hasznos fejtörőképeznek s különösen az ifjuság foglalkozik azokkal szivesen. Tekintettel arra, hogy a rovatunk kedvező fogadtatásra talált a családok körében, holnaptól kezdve a megfejtők neveit is közöljük s közöttük érdekes könyvet sorsolunk ki.

— **Teljes tanácsülésre** hívtak össze holnap délelőttre a tanács tagjait. Az ülés tárgya az ápr. 19-diki közgyűlés előkészítése lesz.

— **Meglepetés.** Dr. Balkányi Miklós a debreczeni telefonhálózat tulajdonosánál, kiválóan dicséretre méltó buzgalommal fáradozik Edison találmányainak terjesztésén. Tegnap válogatott s leginkább hölgyekből álló társaság gyűlt össze a theatrofon meghallgatására. Az ügyes masina azonban — mely eddig oly előzékenyen teljesítette feladatát — ez egyszer nem reagált a társaságnak, mely pedig éppen a Blaha Lujza csalóánydalát készült meghallgatni. Mért nem halani semmit a theatrofonon?

— **hallózik át a kellemetlenül meglepett házigazda:** „azért“ — felel vissza a komikai hatású nadrágok főtulajdonosa, a derék Gusztó — „mert el van zárva!“ A mi gyorsan határozó igazgatónk zárta el a theatrofont, a nélkül, hogy a vendéglátó Balkányi Miklóst intézkedéséről értesítette volna. Mivel villanyozta fel aztán vendégeit az elzart theatrofon mellett Balkányi ur, azt nem tudjuk, de hogy a zsolt ház mellett még is csak meglehetett volna engedni egy a színházat sűrűen látogató társaságnak az elvont élvezetet, az kétségtelen. Budapestten legalább nem gördítgetnek akadályokat tudományos értékű kísérletek elé.

— **Az aisé-szabolcsi tiszai armentásító társulatnak** az 1888 dik év óta általa csaknem két millió forint költséggel eszközölt új géptételek folytán az állammal szemben újabb adóvisszatérítésekhez van igénye. Ezen adóvisszatérítések megápitásához szükséges liquidationális eljárást a pénzügyminiszter engedélyezvén — annak fogantatása ápr. 10-dike óta folyik Debreczenben a helyszínelési felügyelőség helyiségében. A liquidálást a társulat tisztviselői, továbbá Vértessy István és Lukács Dezső igazgatósági tagok végzik. Ezen eljárással egyidejűleg vizsgáltatik felül a társulat 1892 évi pénztári számadása Vértessy István, Lukács Dezső, Fischbein Ignác, Bekessy László, Dalmy Kálmán és Kövi Lajos által. Mindezen munkálatokat holnap már befejezik.

— **Tiburcius napja.** Szörnyű gonosz módra viseltetik Tiburcius. Tegnap este olyan szélvészszel köszöntött be, mintha irgalmatlanul le akarna bennünket, élő és nem élőlényeket söpörni a föld golyóbisról. De már fele sem tréfa ennek — mondogatják fejüket vakarva a gazdák, — akik aggodalmasan látják miként semmisíti meg szép reményeiket a száraz, hideg sávitó szél, a hűvös, esőnélküli Aprilis. Több oldalról hallatszik a panasz, hogy az őszi vetéseket annyira megviselték a közelebbi napok, hogy aligha ki nem kell szántani azokat. Általában mindentéle növényzet vissza maradt fejlődésében. Ha még sokáig így tart: rossz termésre lehet kilátásunk.

— **Az új pénzek kibocsátása.** Ugy az osztórák, mint a magyar pénzügyi kormány megkezdte már tudvalevőleg az új pénzeknek közforgalomba hozatalát; az egy- és kétfiléresek április 1-je óta forgalomban vannak és most megkezdik a négykrajczárosok bevonását. Május 1-én kerülnek forgalomba az új nikkell és ezüstpénzek, azaz a 10 és 20 filléresek és az egy koronások. A mi már azért is szükséges mert a kétfilintosokat és negyedfilintosokat a törvény értelmében bevonják. Az új nikkell pénzek forgalomba bocsátásával fokozatosan hozzá látnak a jelenlegi ezüst váltópénznek a forgalomból való kivonásához. Husz krajczárosokat már nem veretnek. Határozott időt, melyer belül a husz krajczárosokat beváltják, csak később fognak megállapítani.

— **Meddig jár a 25 krajczáros.** A pénzügyminiszter ma arról értesíti Debreczen város közözi g a z g a t á s i bizottságát, hogy az osztórák értékű 2 frtos és 2 frtos és 25 krajczáros ezüst érme a magán forgalomban csak foló évi május 31-ig fogadtatnak el; az állami pénzáraknál és hivataloknál is csak f. évi július 31-ig. Jul 31-dikén túl ezek sem

névértékükben sem anyagi értékük megterítése mellett többé sem fizetékpen el nem fogadtatnak sem át nem váltatnak. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a már forgalomba hozott (de még csak ritkán látható) egy- és két filléres bronz váltópénzekből egész kosárral állított ki közszemlére Leidenfrost Armin piaczutezai kereskedő. Az új pénzek látására ma egész nap tolongott a piaci nép de legsoványabb képpel nézdelték a pinczerek, kik a fillérborralóktól remegnek.

— **Személyi hír.** Vojnárovics vezér őrnagy tegnap és ma délelőtt szemlélt tartott a honvéd huszár csapatok felett a Nyulásmezőn. Megnézte az új honvédlövassági laktanyát és az irodákban vizsgálatot tartott. Mindent a legnagyobb rendben talált s az efféle megelégedésének nem késett ma délelőtt az egész tisztikar előtt kifejezést adni. A tábornok holnap délelőtt utazik el városunkból.

— **Női ipariskola Debreczenben.** A gyakorlati irányú nőnevelés t. r. n. jótékony hatású intézet van alakulóban Debreczenben: női ipariskola, melynek érdekében csak nem régen tartott — érdekes felolvasást — Zalai Márk tanár. — A női ipariskolát a debreczeni jótékony nőegyesület állítja fel az árvaház épületében. Az iskola szervezetének vázlatát már kidolgozta Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő és Zalai Márk s azt bemutatták a nőegyesületnek. Az iskola szeptember 1-jén nyílik meg. A szervezetet holnap ösmertetjük.

— **Egy jó házból** való 14—15 éves fiu tanulónak felvétetik a Csokonai nyomda és kiadó r. t. könyvkötészetben.

— **Tartós gyógyszer.** Fájdalmas csuszálta derék testrészek és a forgó közvényes bántalmainál a „Moll féle francia borszesz és só“-val való bedörzsölés sikerrel használatik. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. Az ár és raktár lapunk mai hirdetésében látható.

Távirat.

Államcsiny Szerbiában.

BUDAPEST, ápril. 14. (A „Debreczeni Ellenőr“ saját tudósítójától.) Belgrádból a legszenzációsabb hír érkezik. Az ifju Sándor király ma éjjel **államcsinyt** követett el. **A regenseket** — kik különben is terhére voltak — **elfogatta**, nevelőjét **Dokicsot** megtette miniszterelnöknek. Kiadott proklamációjában elmondja, hogy a regenek uralmát megunta s magát nagykorúnak jelentve kiszűlőit visszahívja. Az esemény hatása Belgrádban leirhatlan örömben nyilvánul, a város fel van lobogózva, a nép mindenütt ujjong.

Színház.

* **P. Márkus Emilia** asszony, a nemzeti színház kitünő művésznőjének vendégszereplése képezendi a jövő színházi hét érdekességét. A művésznő, kinek tenomenális tehetsége mártöbb idény alatt ragadta el vendégszereplésével a debreczeni közönséget, ezuttal háromszor lép fel a következő darabokban: Az „Idégen nőben ifj. Dumastól, marquisójét adja az ő játékában egyenrangúvá lesz a Cora szenzációs szerepével; **Moretó** „Közönyt közönyne.“ című classikus vigjátékában, melynek egészen új felfogással játszott donna Dianáját a nemzeti színház bécsi vendégszereplésekor is bemutatta s végül egyik leghatásosabb szerepében, ifj. Dumastó „C.émenceau“-jának Izájában, a mely alak demoni jellemét a genialis művésznő megrázó realitással ábrázolja. — A művésznő föllépte iránt minden oldalról a legnagyobb érdeklődés mutatkozik.

*** Blaha Lujza első fölépte.** A népszínház kitűnő primadonnája, Blaha Lujza tegnap lépett fel színházunkban először. Follinusz Aurél „Náni“-jának czimszerepét játszotta. Mondanunk sem kell, hogy a közönség riadó tapsal az előadás folyamán mindig megújuló ovációkkal fogadta. Sohasem hittük volna, hogy a magyar nyelv hibás beszéde, mint a hogy a „Tótleány“ban, és „Náni“-ban kell magyarul beszélni, bájos és szeretetreméltó lehet. Blaháné azonban nagy művészettel kerüli ki a szerepéhez közel fekvő komikumot s felülmulhatatlan bájjal, a legszeretreméltóbb naivitással bokrétazza fel mindazokat az idegen ajku leányokat, akiket a népszínház írói az ő kedvéért hoznak a lámpák elé. Tegnap szebbnél szebbek voltak úgy játéka, mint éneke, de kiváltképen gyönyörű volt a szép sváb dal eléneklése, ugy szintén a felülmulhatlan kellemmel lejtett sváb táncz, melyet Kleck torontálmegyei faluban sajátított el, a mikor Nagybecskerekben vendégszerepelt és megható volt bánata, a mikor özv. Molnár Jánosné az anyját hozta eszébe Méltó párja volt a művésznőnek Nyilas, mint Kreutzer Michel; már a népszínháznál is ő volt a legjobb jargon-komikusnak elismerve, a mint p. o. Zsupánban is. Tegnap kitűnő alakításából legfeljebb a lóba („Fehér Ló“-ba) küldés rögtönzését engedték volna el. Fenyvesi Emil a Lupi fiából közönséges élelapi figurát csinált. Baj az már, ha a ruhának is játszani kell a színész helyett! Szepit Kádas Imre játszotta végig, holott ez is jó alakja lett volna Szebeninek. Játszottak még Bácsné. (özv. Molnárné) igen szépen, Hunyadi (Józi), Szendrői a ki ügyesen játszotta a golyó Bódit. Rónaszék, a ki — mint Szilárd Péter — szintén talált egy pár jó mókát, Árporkai Eszti (Róza), Csataár (Lupi bácsi) és mások. — Blaha Lujza asszony ma a „Szegény Jonathán“-ban éneklő egyik legvidámabb szerepét, Mollyt, holnap pedig — harmadik és utolsó föléptéül — az „Apja leánya“-ban látjuk. A minden ízében magyaros író, Abonyi Lajos népszínművében, melyet még a télen láttunk Örley Flórával, a művésznőnek drámai játékra nyílik alkalm. (m. u.)

Irodalom—művészet.

*** Kathedrai bölcsesség.** Nem rég történt, hogy Hock János képviselő — a budget vita alatt egy gyermek számára szerkesztett tankönyvből a tavasz hatásáról szóló vers cskét idézett; a vers szerint tavasszal —

És bátrabbá lesz a páztor,
Nyájasabb a páztorlány!

A kapott intés után a verset bölcs szerzője így javította ki:

És bátrabbá lesz a cizmezér
Nyájasabb a cizingolány!

Nem állhatnak azonban e tekintetben a jobban a párisiak sem, a hol közelébb a „Bölcsélet kézi könyvecskéje“ czim alatt tankönyvet adtak ki iskolai használatra. Ebben a könyvben a következő sorok olvashatók: „Az állat sohasem beszél. Mert mi különbözteti az embert az állattól? A beszélés képessége. Ha például a malacz így szólhatna: malacz vagyok, többé nem volna malacz, hanem ember.“ Si non e vero, e ben trovato!

Közgazdaság.

*** Magvizsgáló állomás Debreczenben.** A földmivélsügyi m. kir. miniszterium élénk figyelemmel kíséri mindazon ügyeket, mik a mezőgazdákra vonatkoznak. Legújában a következő tudósítást küldte a „debreczeni gazdasági egyesületnek“:

Habár az aranka pusztítása luczernásainkban és heréseinkben évről évre csökken, az még mindig igen számot tevő károkat okoz országszerte.

Ezen baj ellen legbiztosabb és legegyszerűbben oly módon lehet védekezni, ha a gazdák hitelesen leplombozott zsákokban elhelyezett magvakat vásárol, vagy ha ez nem volna lehetséges, avagy pedig ha a gazda a megvizsgálás és plombozás folytán felmerülő csekély árkülönbséget megfizetni nem hajlandó, a védekezésnek egy másik módja az, ha a jótállás mellett vásárolt és lepecsételt készletből tanuk előtt vett mintát valamelyik megvizsgáló állomáson (Budapesten állatorosi akadémia, Magyaróvárott gazdasági akadémia, Kolozsmonostor, Keszthely, Debreczen, Kassa gazdaági tanintézetek) megvizsgáltatja, mely eljárás a posta költségein kívül egyéb kiadásba nem kerül. Azokból szükséges a gazdaközönség azon magkereskedő czégekről, hol hitelesen plombozott aranka luczerna és lóhere mag kapható (Budapesten majdnem valamennyi je entékenyebb magkereskedő) tudomással birjon, vagy kellően figyelmeztessék, hogy a vásárolt magot a hozzá legközelebb eső megvizsgáló állomáson a fentebb leirt módon megvizsgálta-sa.

Ugyanez alkalomból kifolyólag felhívjuk a gazdaközönség figyelmét arra, hogy helyben, Debreczenben a gazdasági tanintézet helyiségében ilyen megvizsgáló állomás van, mely minden tekintetben fölvilágosítással szolgál a gazdaközönségnek és díjtalanul működik. Vegyék tehát igénybe a saját jól felfogott érdekükben. — A magvizsgáló állomás ügykörébe tartozik, az aranka kipuhatólása, a luczerna és here félékben, a mag azonosságának megállapítása, a csiraképeség meghatározása és sok más kérdés.

Ime most is kétely merült fel az iránt valjon a görében szabadon tartott tengeri csiraképes maradt-e vagy sem? vagy mily mértékben csiraképes? Ebben a kérdésben is forduljon a gazdaközönség mielőtt a magot elvetette volna a helybeli megvizsgáló állomáshoz; hozzon be mustrákat és biztos felvilágosítást kap. — Ismételjük hogy a mag vizsgáló állomás a fűvészkert mellett levő új épület első emeletén van elhelyezve.

*** Főlhívás.** A debr. gazdasági egyesületnél többen kérdést intéztek az iránt, lehetne-e a seprő kötésre alkalmas olasz cirkot a vidéken vásárolni. Felhívjuk a közönséget, hogy azok, a kik olasz cirkot terméssel netalan nagyobb mértékben foglalkoznának vagy ily növényt nagyobb mennyiségben állítani képesek az egyesület titkárával a gazdasági tanintézetben jelentkezni sziveskedjenek. Debreczen, 1893. április 14. az elnökség.

*** Honvédségi pótlóvásár.** A debreczeni 2-ik honvéd huszár ezred f. április 22-én a széchenyi utcai laktanyában pótlóvásárt tartván, újra felkérjük a debreczeni és vidéki gazdaközönséget, hogy katonalónak alkalmas eladó lovaikat a délelőtti órákban a jelzett helyen elővezetni sziveskedjenek.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gyenes és Balog gabona-bizományi czég jelentése.

Budapest, április 13.

Napi jelentés.

Gabona-üzlet.

Buzában mérsékelt kínálat, gyenge vételkedv mellett, változatlan irányzat alakult, és a forgalmazott 16,000 mm. tegnapi áron kelt el.

Eladások:

	mm.	suly	ár
Tiszavidéki	100	79.—	8.25
	100	79.—	8.—
	100	79.—	8.—

	mm.	suly	ár
	100	77.—	8.—
	100	78.—	8.20
	100	78.—	8.35
	100	78.—	8.30
	700	78.—	8.20
	300	78.—	8.0
	100	77.5	8.07 1/2
	100	75.5	8.05
	100	77.5	8.15
	200	76.5	8.05
	200	76.—	7.95
	100	75.5	7.70
	200	75.5	7.65

Pestvidéki

Fehérmegyei

Bácska

Pancsova

Szerb

Zab

3 havi időre:

100—6.05
100—5.80
100—5.80
100—5.70

készpenzfizetés mellett.

Egyébb cikkek nem változtak, csak zab 5 krral emelkedett.

Határidő üzlet: Amerikai szilárd jelentésekre és hűvös időre szilárdan indult, később berlini lanyha és eső hírekre gyengült és zárul:

déi 1/2 12 órakor:

		frt
Buza	márcz.—apr.	7.60—7.61
	máj.—jun.	7.57—7.59
	szept.—okt.	7.81—7.83
Tengeri	máj.—jun.	4.55—4.57
	jul.—aug.	4.73—4.75
Zab	márcz.—apr.	5.62—5.64
Repce	aug.—szept.	12.60—12.70

délután 1/2 5 órakor:

		frt
Buza	márcz.—apr.	7.56—7.57
	máj.—jun.	7.53—7.55
	szept.—okt.	7.77—7.79
Tengeri	máj.—jun.	4.55—4.56
	jul.—aug.	4.73—4.75
Zab	márcz.—apr.	5.66—5.68
Repce	aug.—szept.	12.45—12.50.

Felmondott 5000 mm. buza és 3000 mm. zab. Külföld. Amerika 1/4 magasabb. Berlin, Páris lanyha.

Értéktőzsde: Külföldi valuták emelkedésére különösen hitelrészvények eleinte csökkentek, később azonban a déli tőzsdén nagyobb vételekre annyira szilárdult, hogy a tegnapi zárkurzusok ismét színre kerültek.

11 órakor: Osztr. hitel 351 1/2, Magy. hitel 412 1/2, Rimamurányi 218 1/2. Osztr. államv. 309.—, Déli vasut 113.—, délután 4 órakor: Osztr. hitel 347.80, Magy. hitel 408.—, Rimamurányi 216.—, Osztr. államv. 307 1/2, Déli vasut 113.—

Időjárás: napos de szeles és hűvös.

Tőzsdei árfolyam.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1893. április 13-án.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	115.90	116.20
„ vasuti beruházási kötvény 4 1/2%	—	123.—	124.—
„ koronajárdék 4%	—	95.40	95.90
„ regále váltásági kötvény 4 1/2%	—	101.75	102.25
Osztrák aranyjárdék 4%	—	117.25	117.75
Egységes állam kötvény 4 1/2%	—	98.75	99.50
Tisza-szegedi 4%-os nyeresémsorsjegy	—	144.50	145.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	412.50	413.—
Osztrák hitelrészvény	—	353.—	353.20
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	—	119.—	119.50

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	132.50	133.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	117.—	118.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	13.50
Osztrák „ „ „	—	21.—
Olasz „ „ „	—	14.—
Bazilika sorsjegy	—	8.75
Jó-szív „ „ „	—	3.50

Pénzszámok:

Cs. és kir. arany	—	—	—	5.65	5.80
20 márkás arany	—	—	—	11.98	12.01
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	9.68	9.72
Sovereigns	—	—	—	12.20	12.25

Budapest-kőbányai serféskereskedelmi csarnok.

1893. évi április hó 12. Hízott sertés árak:
I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kg-on felüli súlyban) 47-48 krig. Öreg közép (páronkint 300-400 kilogramm súlyban) 47-48 krig. — Fiala nehéz (páronkint 320 kg-on felüli súlyban) 51-52.0 krig. Fiala közép (páronkint 251-320 kilogramm súlyban) 51.0-52.0 krig. — Fiala könnyű (páronkint 250 kg-m. terjedő súlyban) 49-50 kr. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kg-on felüli súlyban) 47-48 krig. — Közép (páronkint 220-280 kg-er. súlyban) 47.5-48.5 krig. Könnyű (páronkint 220 kg-er. terjedő súlyban) 47-48 krig.

Sertéslétszám: 1893. április hó 10-én volt készlet 144844 darab. 1893. április 11-én felhajtott: 459 darab. 1893. április 10-én elszállított 1550 darab. 1893. április 11-én maradt készletben 143753 drb. — A bizott sertés üzletirányzata: lanyha

A GONOSZOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti regénye. —

— Írta: Sz. Buday Etel —

X. fejezet.

(Folytatás.)

38

De ne gondold hogy elítéltek érte. Isten megmenten! hisz magam is hasonló vagyok hozzád s így önszeretettel nem engedem hogy közös hibáinkat elítéljem, mondom, hogy hasonló vagyok, azon különbséggel, hogy az én szívem izzó láva, mely felpezsdül a szép nők láttára. Persze, anélkül hogy szeretnék, — hisz a nőben is csak önmagam szeretem, és szenvedélyem kielégítését.

— Ó ezt teljesen hiszem — szolt Fáni éllel.

— Mig te csak a pénzért, jólétért hevüsz. Nincs az a Adonis, a ki véred sebesebb keringésbe tudná hajszolni, hacsak csak számra nem töltögetné eléd az aranyakat no, ekkor tudnál hevülni.

Furcsa Isten teremtései is vagyunk mi.

— De nagyon mulattat a mult emlékeinek visszaidézése Marczel. Talán nem azért hívtál ide, hogy erről beszéljünk?

— Hadd, hadd csak testvér, nem árt a multa visszagondolni. Hát hadd folytassam.

Te már mint gyermek is megharaptál egy fényes pénzért, én meg csak azért karmoltalak vissza, hogy kiserkenő piros véredbe gyönyörködjem. Te a pénzt, én a vért imádtam.

En eljárógattam a vágóhídra vért látni, szagláni; vonzott a vér, mint a duvadat. Te pedig futottál a vagyonos férfiak után vonzott a pénz, és egy aranyért rá lehetett venni mindenre, még anyánkat is megtagadtad volna érte. En csak felküzdöttem magam arra a polczra, melyre hivatásom vonzott, és célom elértem. De tel minden igyekezet dacára is belebukált élet csölibbe. Elted szebb részét leélted, anélkül hogy nagyra vágyásod kielégithetted volna. A pénz, a mit úgy imádtál, nem volt hü hozzád, ha megszerezted is lment. És most mi vagy, ki vagy? egy szatócás özvegye, vagyon nélkül, rá szorulva egy felgazdagodott kereskedő házára a szolgálási kenyérre. No Fáni, te ugyan sokra vitted! gratulálók hahaha, hahaha... kaczagott nővére felett kárörömmel — ez aztán egy dicső helyzet.

A sértett nő szeméi vésztyjósóan csillámlottak fel, de benső érzelmétől eltérőleg szelidséggel így szolt.

— Igazad van Marczel! így nincs is okom haragudni, amiért keserves helyzetem így kigunyod. Csak azt nem bírom feltogni mind a kelemetlenségeket miért mondtad el most nekem?

— Azért Fáni hogy lásd be, nálam nélkül nem tudsz boldogulni ha én oldalad mellett éltem volna, most másként lennél. Azért vess számot helyzetteddel, mely nem érdemes a küzdésre és gyere velem. Kezdjünk egy kézre dol-

gozva egy új életet. Mi együtt még sokra vihetjük Mi ketten tennénk ki egy rendkívüli tökéletességet.

— És tán majd együttesen is pusztulhatnánk el Marczel, mert nem igeu tanácsos karöltve haladni az éle ben veled, és könnyen a bitófa alatt állhatnék meg. Már a kinek oly mult van a báta megett mi t tenéked, veszélyes lehet annak még a jövője is.

Fáni mind ezeket hideg kiszámított gonoszsággal vágta össze e szemébe, megtorolva a mondott kelemetlenségeket.

— Már az tagadhatatlan, hogy élénk eszméid vannak testvér; csak hogy most egy kissé félre bicsaklott és nem helyesen érvelsz.

Mert isten látja szívemet, nincsen szándékomba olyast elkövetni, mi a bitó alá vihetne bennünket, a melylyel oly kecsesgötően biztatsz te kedves vérem. De hadjuk az önbétküli vitakozást, és értekezünk jövő tervemről komolyan. Most . . .

Csak kérlek röviden, mert nincs időm hosszasan meséket hallgatni, szolt közbe Fáni kőtekedően.

Marczel sodrából ki nem hozhatva folytatá, most egyelőre Bécsbe telepszem, egyideig ott fogok működni mint orvos, csak azután megyek Pestre. Már megelőzőleg plakátok, hirdapok hirdetik jöttömet az osztrák fővárosban, feltüntetve mint csoda szivgyógyászt, ki a félvilágot bejárta s mindenütt a legsikeresebb gyógyításokat tette. Affelöl is gondoskodtam, hogy arczképeim mindenfelé megjelenjenek, ellátva ily aláírással. „A híres amerikai orvos Mérode Marczel, az egyedüli szivgyógyász a világon, aki soká akar élni, vegye igénybe tanítását.”

Es e hirdetések megteszik a hatást, mihelyst egy városba megérkezem, valódi ostromnak vagyok kitéve, seregestöl jönnek hozzám a soká élni kívánók, kiknek mi tekintetbe sem leszek ártalmokra, csak jóhiszeműségeket használom fel, s ha orvosi rendelvényeimmel nem is hosszabbítom meg életüket, de meg nem is röviditem, csak saját létem teszem pénzők által kellemesebbé. Es azt hiszem ez nem bün, miatta még nem került senki sem a bitó alá édes Fánim Lásd, az az a nagy dolog a miért magam mellé hivlak, hogy segítsd elkölteni velem együtt a könnyen szerzett pénzt, a miért nem kell tenned egyebet, minthogy a te ügyeségeddel fogadd e vendégeimet a váróteremben.

— Ezt elvégzheti egy inas is Marczel — és firkészőnen nézett fivére szemébe — s megbocsátasz ha kimondom, hogy egy szót sem hiszek beszded valóságából.

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

* A kabát. A professzor nagy dühösen rivall rá egy hallgatójára:

— Korcsmizni, korhelykedni azt tud A felöltője most is milyen korcsmizni! Csak úgy dül beöle a bor meg a dohány büze!

— De kérem . . .

— Mit, még feleselni akar velem?

— De kérem, hisz' ez — a tapár ur felöltője.

* Nem tud francziául. A kis Irma szepge mondja el a mamájának:

— Mamuskám, képzeld csak, az a fiatal franczia, aki a szomszédban lakik . . .

— Nos?

— Megesókölt!

— Ah! Ah! Es te miért nem tiltakoztál?

— Irmsuka pirulva felel:

— De hiszen . . . nem tudok francziául!

Kézimunka.

Egyszerű kis kézimunka:

Néhány apró moharózsza.

Olyan üde, ragyogó rajz.

Mintha tegnap készült volna.

El-einézem s addig nézem,

Míg a szemem könnybe lábad,

Hulló könnyem harmatával

Öntözök meg minden szálát.

A kéz, mely e himet varta,

— Itt árnyalta, ott megtörte —

Az a kedves, selyemlágy kéz

Mozdulatlan mindörökre.

Játszi munkán soh'se babrál,

Öltés közben nem sugárzik;

Itt hagyta e kis rózsákat

És elvitte — ujjaskáit.

Sirban, árnyban porladó kéz,

Nem lesz itt már soha dolgod!

Nem érzed, ha csókom hull rád

Azt se', ha rád könnyem omlott.

Csak én érzem — rád gondolva —

Báronyodnak könnyű hamvát:

Mintha felhős hemlokomat

Lágyan végig simogatnád . . .

E n d r ő d i S á n d e r.

Azt értelmi földtekén, ép úgy, mint az anyagin, vannak megművelt és pusztá helyek.

B a c o n.

* A császár és a szakács. Lavas Lajos, I. Vilmos császárnak és III. Frigyes császárnak konyhamestere, sok érdekes dolgot tudott elmesélni koronás gazdáiról, 1882-ben egy nap magához hívatta, Frigyes, aki akkor még trónörökös volt, a konyhamestert és így szolt hozzá:

— Ma este komiszkenyeret akarok enni sajttal.

Lavas zava talan felelte

— Komiszkenyeret, fen-ég?

— Legyen nyugodt, mondta a trónörökös, a jó családapa mindenről gondoskodik. Hoztam magammal.

Frigyes ugyanis aznap polgári ruhában sétált és észrevett egy katonát, aki komiszkenyeret kínált eladásra. A trónörökös megkérdezte a katonát, aki nem ismerte meg őt.

Hogy az a kenyér?

Aztán megvette, de csak azzal a feltétellel, hogy hozza el a kenyeret a feleségének:

Utközben már nem tetszett a katonának, hogy olyan sokan köszönnek a kísérőjének, mikor pedí; a palotához értek, így szolt:

— Oda nem megyek! Ott a trónörökös lakik.

E perczben a katonai őrség tisztelgett és a katona megtudta, hogy mi történik vele. Remegve követte a trónörökös, aki egyenesen nejéhez ment s annak e szavakkal adta át a kenyeret:

— Viki komiszkenyeret vettem neked.

A katona egy tallért kapott, hanem azét mégis örült, mikor kijutott az utcára.

Idegenek névsora.

Bika szálloda. Pomperly Elemér mérnök Budapest, Markus Áoston mérnök Budapest, Grünbaum S. gyár tulajdonos Budapest, Szeremley Sámuel elkész H.-M. Várhely. Kardos Gézáne leányával T.-Csege, Schwartz Lipót kereskedő Budapest, Weisz kereskedő Budapest, Müller kereskedelmi utazó Budapest, Engländer Miklós Álmosd, Dombó Gy. birtokos H.-Nánás, König kereskedelmi utazó Budapest, Kunz nagykereskedő Budapest, Ganzia kereskedő Bécs, Hagen kereskedő Bécs.

Angol királynő szálloda. Klobasiczky Béla birtokos Monos-Petri, Cserják Ferenc és neje N.-Károly, Lusztig Miksa kereskedő Bécs, Herczeld Lipót kereskedő Bécs, Eliás Mór kereskedő Budapest, Herczeld Armin kereskedő Budapest, Heller Gusztáv kereskedő Bécs, Rausch Gyula kereskedő Budapest, Walter Gyula kereskedő Bécs, Kobl Antal kereskedő Bécs, Blüh Gyula kereskedő N.-Várad, Szoboszlai Bálint birtokos Ujfahérvó, Hegedüs Sándor Budapest.

Frohner szálloda. Brack J. J. Budapest, Szilasy Gyula birtokos Budapest, Várnay biztosító főügynök Budapest, Ordódy Géza hivatalnok Budapest, Kranczthor utazó Budapest, Geringer Ferencz utazó Budapest, Kaufman Zsigmond utazó Budapest, Kaufman Béla utazó Budapest, Kaufman Simon utazó Budapest, Egel József és neje fakeskedő Budapest, Kugel Mór utazó Budapest, Zipszer Ottó utazó Bielitz, Dombay Arthur Tokaj, Fröhlich Adolf utazó Budapest, Ujhely Mór utazó Bécs, Gescheidt Ignác borkereskedő Tokaj, Klein Adolf magánzó B.-Ujváros, Dr. Székely Gyula ügyvéd P.-Ladány, Bistni Ignác utazó Budapest, Weisz J. Máté-Szalka, Burger Mór kereskedő Vedres-Abrány, Sütő István építész N.-Szalonta, Steiner kereskedő Budapest, Dr. Engel Bódog orvos Budapest, Bruth Miksa utazó Budapest.

MENETREND

1892. Október 1-től.
Debreczenből indul:

B.-pest—N.-Várad felé (gyv)	reggel 8 ó. 40 p.
" " " " " " " "	délután 12 ó. 52 p.
" " " " " " " "	este*) 10 ó. 31 p.
Csak N.Várad felé	d. u. 3 ó. 40 p.
M.Sziget felé	d. u. 3 ó. 24 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 45 p.
" " " " " " " "	éjjel 3 ó. 09 p.
Kassa felé	reggel 8 ó. 45 p.
" " " " " " " "	d. u. 3 ó. 35 p.
" " " " " " " "	este. 7 ó. 35 p.
Büd-Szt-Mihály felé (m. á. vasuttól)	reggel 5 ó. 48 p.
" " " " " " " "	d. u. 3 ó. 19 p.
" " " " " " " "	vásártérről reggel 6 ó. 04 p.
" " " " " " " "	d. u. 3 ó. 38 p.
Füzes-Abony felé (m. á. vasuttól)	reggel 4 ó. 15 p.
" " " " " " " "	d. u. 5 ó. 10 p.
" " " " " " " "	(vásártérről reggel 4 ó. 32 p.
" " " " " " " "	d. u. 5 ó. 24 p.

*) Közvetlen vonat M. Szigetről Budapestre

Debreczenbe érkezik:

Budapest—N.-Várad felől: éjjel**)	2 ó. 44 p.
" " " " " " " "	d. u. 3 ó. 09 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 09 p.
Csak N.-Várad felől: (gy. v.)	reggel 7 ó. 42 p.
M.Sziget felől:	reggel 8 ó. — p.
" " " " " " " "	délután 12 ó. 29 p.
" " " " " " " "	este 10 ó. 16 p.
Kassa felől	reggel 8 ó. 07 p.
" " " " " " " "	délután 12 ó. 36 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 20 p.
Büd Szt- (vásártérre)	reggel 8 ó. 03 p.
" " " " " " " "	délután 5 ó. 46 p.
Mihályfelé (m. á. vasúthoz)	reggel 8 ó. 17 p.
" " " " " " " "	este 6 ó. 05 p.
" " " " " " " "	vásártérre d. u. 5 ó. 23 p.
Füzes-Abony felől (vásártérre)	reggel 8 ó. 12 p.
" " " " " " " "	m. á. vasúthoz d. u. 5 ó. 37 p.
" " " " " " " "	reg. 8 ó. 27 p.

Budapestről Debreczenbe indul:
sz.v. reggel 8 ó. 25 p.
gy.v. d. u. 2 ó. 10 p.
sz.v. este 7 ó. — p.

(Egységes vasuti (zóna) idő szeit).

*) Közvetlen vonat Budapestről M.-Szigetre

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó r-t

Felolós szerkesztő:

Vértesi Arnold.

Debreczeni Városi színház.

II. Idénybérlet 29. szünet VIII. Kis hérllet 29. sz. Páratlan. Páratlan.

Ma Pénteken 1893. április hó 14-én:

BLAHA LUJZA asszony vendégfellépésével:

A szegény

JONATHÁN.

Nagy operette.

Nemes rózsák.

A nagyerdei kertészetben, magas és alacsony törzsű egy éves **nemes rózsák, lapda rózsák**, nemesített orgonák, és amygdáliusok (teljes mandula), nagyszemű pószméték és mindenféle kiültetésre való virágok, különböző fajban szőnyeg palántok, ugy szinte cserpes palántok, és szobai dísz növények, jutányos áron folytonosan kaphatók.

Iroda helyiségem

mai naptól kezdve
Széchenyi-utca 1810.
sz. saját házamban.

LUKÁCS ÁRMIN

bank-, gabona- és termény bizományi üzlet

Med. universal.
Dr. Guttmann Ede
budapesti és ischli fogorvos

Debreczenben állandóan letelepedett.
Ajánlja magát a t. cz. közönségnek,

száj és fogbetegségek
gyógykezelésére

arany és másnemű tömetek és mindennemű műfogak készítésére. Operációk kívánatra narkozissal is eszközöltenek. Lakik főpiacz 1899. sz. a. I. emelet (Hungária kávéház mellett.)

Rendel: 9-től 1-ig. 3-tól 5-ig.

Kolozsvári közúti vaspálya.

388 sz.
1893.

Pályázat.

A kolozsvári gőzmozdonyi közúti vasut ezennel következő pályázatot hirdeti:

1. 4 mozdonyvezető egyenként 45 frt és kilométer pénz,
2. 4 mozdonyfűtő egyenként 25 frt és kilométer pénz,
3. 1 jegyvizsgáló ellenőr 40 frt,
4. 1 pályafelügyelő, egyuttal szertárnok 40 frt,
5. 6 jegyeladó kalauz egyenként 25 frt és egyenruha,
6. 2 géplakatos 30 frt havi fizetéssel.

A pályázni óhajtó mozdonyvezetők, pályafelügyelő, mozdonyfűtők a megkívántató képzettségüket, ugyszintén többi pályázók is felhivatnak, hogy:

1. egészségi állapotukat,
2. eddigi szolgálatukat.
3. kifogástalan előéletüket igazoló bizonyítványokat pályázatukhoz mellékeljék.

Oly mozdonyvezetők és fűtők, kik már valamely más városi gőzközüti vasutnál hason minőségben alkalmazva voltak, utóbbiak, ha vizsgázott gépkezelők is előnyben részesülnek

A pályázati kérvények alólirt czimre f. évi április hó 25-ik napjáig betérjesztendők Kolozsvárt, 1893. ápril hó.

Kolozsvári közúti vaspálya.

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódi ha minden dobozon a gyárjegy, egy sas és MOLLA sokszorosított cége látható.

Gyors gyógyhatású makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés székrekedésnél májbajok vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknek. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerártaiban **MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt Tuchlauben 9.**

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Eismerés **MOLL A. urhoz Bécsben.**

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívélyes „Isten fizesse meg”-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinko P. J., lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ES SÓ

Csak akkor valódi ha mindegyik üveg MOLL A. védjegyét tüntet fel és „A. MOLL” feliratu ónozáttal van zárva

A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító és köhögéscsökkentő szer, orvosi és a meghűlés egyéb következményein legén eredeti népszerű. — Egy ónozott eredeti üveg ára: 90 krajczár

FŐ-SZÉTKÜLDÉS

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, BÉCS: I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta póstantánvét mellett teljesítettek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásáva és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik. Elismerés MOLL A. gyógyszerész u hoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerepen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segít ségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel

HORNOF, lelkész Micholup-ban.

Raktár: DEBRECZENBEN, Tóth Béla Muraközy Károly gyógyszerész és Szent-Királyi Tivadar, uraknál.

A tavaszi időnyre
nagy választékban
érkeztek raktárra

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK
fekete divatkelmek,
szines selymek.

Zephirek, batiste,

— atlas satin, —

mosó-voile-ok,
gyermek felöltők, ruhácskák,

NAPERNYŐK,

BRASSÓI POSZTÓK,

melyeket igen olcsón árusítanak el.

Szabó Lajos fiai

Debreczen, Rózsatér.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve
küldünk.

Van szerencsém a n. é. közönségnek, illetőleg *háztulajdonosok,*
birtokosok és községeknek ezenne becses tudomásukra hozni, hogy több
oldalról jött felszólításnak engedve Debreczenben
40 év óta fennálló rézműves-műhelyemben

jó ivóvizü

kút-furási vállalatot

rendeztem be.

Főtörökvésem ezen új vállalatnál is az lesz, hogy a n. é. közönség
nagybecsü támogatását és bizalmát, melyet eddig irántam tanúsított,
továbbra is megtartsam és kiérdemeljem.

Felvállalom jutányos árban furt-kutak
készítését; a megrendeléseket gyorsan telje-
sítem, kezeskedem egészséges jó ivóvizért,
gondos és szakszerű kivitelért és csakis ez
esetben követelem a **kialkudott árnak**
kifizetését.

Mély tisztelettel

HÉNNEL SÁMUEL.

Kádas-utca 1836.

Van szerencsém a t. közönségnek ezennel becses tudomására hozni, hogy

f. é. márczius 1-én

DEBRECZENBEN, pacz- és nagyhatvan-utca szegletén levő saját házam földszinti
helyiségében egy elsőrangú

NAGY VASBUTOR-RAKTÁRT

rendeztem be és nyitottam meg.

E vasbutor raktár, melyhez hasonló csak a fővárosban van, hivatva lesz Debreczen város és távoli
vidékének egy régen érzett hiányát pótolni; miné fogva a vidéki t. közönség is azon helyzetbe jut, hogy
ez iránylati szükségletének beszerzés-évégett nem lesz kénytelen a jövőben a fővárosba utazni, a mennyiben a
kiváló díszszel és dusan felszerelt

VASBUTOR-RAKTÁRAMBAN

a legegyszerűbbtől a legkényesebb igényekig terjedő szükség etét bárki a legjutányosabb

EREDETI GYÁRI ÁRBAN

beszerezheti.

Ugyanítt van elhelyezve a **budweisi kályhák gyári raktára**; ahol ezen kályhák 50 féle alak-
ban és színben felállítva a t. közönség megtekintésére és rendezésére állanak.

TÓTH GYULA

vasnagyszerkedése

DEBRECZENBEN.